

trekken vanuit de assumptie dat het fonds in de eerste plaats een financiële *boost* is voor projecten die bijdragen aan de verkeersveiligheid. Zowel de media, verschillende overheidsdiensten, ministers en parlementsleden verwijzen vaak onterecht naar de middelen uit het fonds als tovermedicijn voor de aanpak van verkeersveiligheidsproblemen. Hier, op dit punt ontstaat verkeerdelijk de perceptie dat het verkeersveiligheidsfonds wordt afgeschaft. Want de geldelijke middelen die via dit fonds worden gegeneerd zullen immers blijven bestaan. Alleen geeft de passage in het deelakkoord aan dat het verkeersveiligheidsfonds zal worden omgevormd, (vermoedelijk) tot een fonds waarop de politiezones trekkingsrechten kunnen uitoefenen. Dit valt duidelijk af te leiden doordat het verkeersveiligheidsfonds door de onderhandelaars nauw wordt verbonden aan de evaluatie van de financieringswet die er nog moet komen voor de lokale politie.

Conclusie: structurele financiering politiezones voor verkeersveiligheidsbeleid.

Na de kritiek van het Rekenhof¹ op het financieringsmechanisme van het verkeersveiligheidsfonds lieten de ministers van Binnenlandse Zaken en Mobiliteit een eerste keer in hun kaarten kijken en wordt het voor een deel duidelijker wat de intentie is van de regeringsonderhandelaars. Een van de opties is om een deel van de middelen uit het fonds waarop een politiezone recht heeft te koppelen aan een inspanningsverbintenis: wie veel doet zal worden beloond. Met andere woorden, politiezones die zullen inzetten op handhaving en op het invullen van vooropgestelde doelstellingen - al dan niet binnen de objectieven geformuleerd door de Staten-generaal van de verkeersveiligheid - zullen aanspraak kunnen maken op hun deel van de middelen die het verkeersveiligheidsfonds genereert. Belangrijk is dat tegelijkertijd ook wordt gedebatteerd over een 7e basisfunctionaliteit voor de lokale politiediensten: 'verkeer en verkeershandha-

ving'.² De koppeling van deze 7e basisfunctionaliteit aan de middelen uit het fonds zal ongetwijfeld het verkeersveiligheidsbeleid op langere termijn verzekeren.

Arne Dormaels & Koen Van Heddeghem*

RUBRIEK MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

DE GRAMMATICA VAN HET WELZIJNSWERK. HET WELZIJNSWERK ALS EEN PERSPECTIEF OP DE SOCIALE WERKELIJKHEID

Welzijnswerk of sociaal werk is een overkoepelend begrip voor een amalgaam aan praktijken. (Sewpaul & Jones, 2005) Het vindt plaats in verschillende settings (bv. in welzijnsvoorzieningen, in het kader van de strafuitvoering, in het kader van de gezondheidszorg) en het komt tussen in tal van problemen, bv. in armoede-, relatie-, financiële, integratieproblemen. Het richt zich op verschillende doelgroepen, zoals jongeren, volwassenen, thuislozen, gevangenen en hun verwanten. En er wordt gebruik gemaakt van verschillende methodieken, individuele begeleidingen naast vormingen in groep, advisering naast begeleiding.

In dit doctoraatsproefschrift stond de vraag centraal "wat het welzijnswerk doet en waarom het doet wat het doet", ze vraagt om een inzicht in het welzijnswerk als sociale praktijk. (Bourdieu, 1992) Het is een poging om welzijnswerk niet te reduceren tot iets wat inzetbaar is om sociale problemen op te lossen, maar te begrijpen wat een welzijnswerkperspectief op de sociale werkelijkheid kan inhouden.

In het welzijnswerk wordt op een specifieke manier vorm gegeven aan de relatie tussen indi-

¹ *Fonds van de verkeersveiligheid. Financiering en evaluatie van de actieplannen van de politiediensten*. URL: www.ccrek.be.

² Zie: Commissie ter begeleiding van de politiehervorming op lokaal niveau, *Derde Evaluatieverslag*, juni 2007, URL: www.infozone.be.

* Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

vidu en gemeenschap, sociale problemen worden namelijk omgezet in vormings-, leer- of verzorgingsvragen. (Giesecke, 1990; Jamrozik & Nocella, 1998; Depaepe, 1999; Lorenz, 1999) Dit wil niet zeggen dat sociale problemen ontdaan worden van bv. hun materieel karakter, maar het wil wel zeggen dat het welzijnswerk op een zeer specifieke manier met die sociale problemen aan de slag gaat, namelijk door te werken met probleemconstructies die de nadruk leggen op vormings-, leer- of verzorgingsvragen. (Michielse, 1989) Het welzijnswerk als sociale praktijk zegt ons iets over solidariteitsopvattingen, over welzijnsopvattingen, over normen, over burgerschap en over hoe een samenleving omgaat met haar eigen marginaliseringsprocessen. Het welzijnswerk is niet de enige sociale praktijk die daarvoor interessant is (er is ook het onderwijs, of de rechtspraak), maar het is wel een belangrijke praktijk.

Het welzijnswerk opvatten als een sociale praktijk houdt in dat bestudeerd wordt wat de verschillende spelers in dat veld doen, waarom ze doen wat ze doen, maar ook wat de context is waarin ze dat doen. Het houdt een vraag in naar de eigen logica van die praktijk, of met andere woorden een vraag naar de grammatica van het welzijnswerk. *Grammatica* kan je omschrijven als 'het geheel van regels waaraan het welzijnswerk lijkt te gehoorzamen' (zie ook Depaepe, 1999) of iets ruimer - want het gaat tenslotte om een metafoor - 'datgene wat maakt dat we over welzijnswerk kunnen spreken'. Die grammatica werd in kaart gebracht aan de hand van vier vragen. De eerste vraag luidde 'Op welke manier wordt welzijnswerk omschreven?', dus ... wat zegt men dat welzijnswerk doet? De tweede vraag bestudeerde voor welk soort problemen en probleemdefinities welzijnswerk ingezet wordt. De derde vraag was 'hoe bepaalt het welzijnswerk zijn eigen taakstelling?' en in de vierde vraag ten slotte ging ik na wat welzijnswerkers doen in hun dagelijkse praktijk.

1. Op welke manier wordt welzijnswerk omschreven?

Wat zijn nu die regels van het welzijnswerk, wat maakt dat we over welzijnswerk kunnen spre-

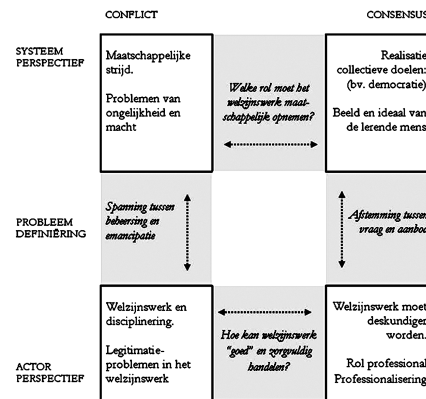
ken? Een begin van antwoord op die vraag ontstond op basis van een analyse van de literatuur over en in het welzijnswerk. In het eerste onderzoeksgedeelte werd Nederlandstalige welzijnswerkliteratuur onder de loep genomen, als deel van de sociale praktijk van het welzijnswerk. Dat hield een analyse in van welk soort omschrijvingen van welzijnswerk auteurs gaven, op welke auteurs ze beroep deden, wat ze beschouwden als kenmerkend voor het welzijnswerk, welke kritieken ze gaven, hoe ze vooruitgang wilden realiseren. Het ging om een ordening van de welzijnswerkliteratuur, zonder er een hiërarchie in te steken. Maar dergelijke ordeningen zijn niet neutraal, in die zin dat "wetenschappelijke feiten niet zozeer de werkelijkheid (en de gegeven 'orde' daarin) betreffen als wel begripsmatige (en dus 'orde brengende') *facties*, constructies zijn." (Imelman, 1990: 13) Door een ordening te maken probeer je een wetenschappelijke waarheid over de sociale wereld te benoemen, maar net doordat het om een sociale wereld gaat, is dat sociaal-wetenschappelijke streven vermengd met het politieke veld dat zich op een andere vorm van waarheid beroept. (Bourdieu, 2002) Dat hield in dat de eigen onderzoekspositie mee in vraag gesteld moest worden.

De ordening van discussies in het welzijnswerk is opgebouwd op 2 assen. De eerste as maakt een onderscheid tussen twee sociaalwetenschappelijke paradigmatische keuzes, met name de keuze tussen een *conflictbenadering* en een *consensusbenadering*, opvattingen over welzijnswerk zijn immers verbonden met dergelijke paradigmatische keuzes. In een conflictbenadering wordt het maatschappelijk veld beschouwd als een arena waar groepen en individuen met soms tegengestelde belangen strijd leveren om de beschikbare middelen. In een consensusbenadering staat de vraag centraal hoe sociale cohesie tot stand komt, welke collectieve doelstellingen nagestreefd moeten worden en hoe die doelstellingen gerealiseerd zullen worden. (Vranken & Henderickx, 2004) Toegepast op het welzijnswerk betekent dit dat analyses in een conflictperspectief aandacht zullen schenken aan de vraag hoe welzijnswerk sociale ongelijkheid mee in de hand werkt, ondanks emancipatori-

sche ambities. Dit zien we terug in de kritieken die vanuit de armoedebeweging op het welzijnswerk gemaakt worden, bv. de kritiek dat kinderen uit arme gezinnen meer kans lopen op een uithuisplaatsing. Vanuit een consensusperspectief gaan we op zoek naar manieren om het welzijnswerk beter en efficiënter te laten werken, vanuit de veronderstelling dat het welzijnswerk een paar maatschappelijk relevante waarden (zoals integratie en welzijn) nastreeft en dat we vooral moeten zoeken naar manieren waarop die waarden het beste nagestreefd kunnen worden. De tweede as neemt het in de sociale wetenschappen vaak gebruikte onderscheid tussen systeem en actor over. Systeem wordt nogal eens gelijkgesteld met 'overheidsbeleid' en actor met 'welzijnswerker', maar zo worden die begrippen niet gebruikt. Ik gebruik ze vooral om soorten praktijken en discussies onderscheiden te benaderen. De praktijk van een beleidsvorming is immers niet hetzelfde als de praktijk van een individueel begeleidingsgesprek tussen hulpverlener en cliënt.

Tussen systeem en actor voegde ik een probleemdefiniëringperspectief. Dit laat toe om heel expliciet de verbindende rol die het welzijnswerk speelt tussen individu en gemeenschap in kaart te brengen. Door bv. een aanbod aan scheidingsbemiddeling te ontwikkelen, zeggen we ook dat er problemen zijn bij het afhandelen van scheidingen en dat we daar als samenleving een aanbod voor moeten ontwikkelen.

Op basis van die twee assen ontvouwd zich een basiskaart, die toch nog een te versnipperd geheel gaf, dus werd de samenhang tussen die verschillende perspectieven in kaart gebracht. Die samenhang is uitgetekend op het volgende schema, dat een grammaticastructuur schetst. In deze structuur wordt een kern van maatschappelijke vragen voor het welzijnswerk afgebakend.

Tussen de vier velden die gevormd worden door de tegenstelling *conflict-consensus* en *systeem-actor* zijn er vier centrale vragen, waarlangs de discussie over welzijnswerk verloopt. Op een systeemperspectief (bovenaan in het schema) staat de vraag centraal *welke rol voor welzijnswerk weggelegd is*, in veranderende maatschappelijke omstandigheden. Op een actorperspectief (onderaan) staat de vraag centraal *wat goed of zorgvuldig handelen is*. Binnen een conflictperspectief (links in het schema) staat de *spanning tussen beheersing en emancipatie* centraal. Deze spanning wordt op verschillende manieren opgenomen. Het is een handelingsprobleem (hoe kan welzijnswerk machtsproblemen en problemen van bevoogding vermijden?), het is een maatschappelijk probleem (welke doelstellingen moet welzijnswerk in een samenleving nastreven?) en het wijst op probleemdefiniëring (welke sociale problemen worden vatbaar geacht voor welzijnsinterventies?). Binnen een consensusperspectief (rechts in het schema) staat de *afstemming tussen vraag en aanbod* centraal. Ook deze vraag wordt op verschillende manieren opgenomen: als een handelingsprobleem (welke deskundigheid moet ontwikkeld worden om een zo goed mogelijk aanbod te realiseren?), als een probleem van probleemdefiniëring (welk antwoord moet ontwikkeld worden ten aanzien van (hulp)vragen) en als een maatschappelijk probleem (welk welzijnswerk is nodig om het recht op maatschappelijke dienstverlening waartoe de gemeenschap gehouden is te kunnen realiseren?).

Hoe kan het schema nu concreet gelezen worden? Een voorbeeld: de laatste jaren verschenen er verschillende berichten in de media dat er nieuwe meldpunten rond intrafamiliaal geweld kwamen. (Van Den Broeck & Piessens, 2007) Die meldpunten zijn ontstaan door een samenwerking tussen politie, gerecht en welzijnswerk. Het probleem van het familiaal geweld komt dus meer in de aandacht en er zijn meer initiatieven voor uit de grond gestampt. We vinden hierin een antwoord op de probleemdefiniërvraag en de maatschappelijke vraag, namelijk: 'familiaal geweld kan niet en als samenleving moet je daarop reageren, onder andere via het welzijnswerk'. Daar hangt dan meteen ook de vraag aan vast 'voor wie dat welzijnswerk er moet zijn?' (in dit geval voor mensen in situaties van familiaal geweld), de vraag of 'het welzijnswerk wel bereikt wie het moet bereiken?' (bereiken we de mensen die hulpvragen hebben inzake familiaal geweld?) en de vraag of we 'de juiste hulp aanbieden voor de hulpvragen die zich aandienen?'. In het werken met de cliënten zelf speelt ook de vraag 'wat goed handelen is' (bv. wanneer kan de hulpverlening tussenkomen, voelt de cliënt zich erkend in de hulpverlening?). En tot slot, op de spanning tussen beheersing en emancipatie kan de vraag gesteld worden welke norm van samenleven door dit alles vooropgesteld wordt (wat definiëren we als familiaal geweld?).

Een volgende vraag is of dit schema alleen beschrijvend werkt, of laat het ook toe om meer concrete praktijken van welzijnswerk te onderzoeken? In de andere drie onderzoeksvragen ging ik na of en hoe dit schema helpt om het welzijnswerk te onderzoeken en te begrijpen. Die vragen heb ik onderzocht door de concrete casus van het Algemeen Welzijnswerk te bestuderen vanuit drie perspectieven: systeem, probleemdefiniëring en actor.

2. Voor welke probleemdefinities wordt welzijnswerk ingezet?

Vanuit een systeem perspectief bestudeerde ik de beleidsconstructie van het Algemeen Welzijnswerk. Het Algemeen Welzijnswerk is een interessante casus om te bestuderen omdat het in de jaren '90 een grote integratie- en fusiebe-

weging kende, maar wel opgebouwd werd tot uiteenlopende werksoorten. Het Algemeen Welzijnswerk heeft bv. wortels in de alternatieve hulpverlening, waardoor in de jaren '60 en '70 jongeren als zelfstandige hulpvragers in beeld gebracht werden. Maar het heeft ook wortels in de reclassering, waarin men zich richtte op de reïntegratie van ex-gedetineerden in de samenleving. Wat de casus van het Algemeen Welzijnswerk nu zo interessant maakt, is dat er een fusiebeweging was, in een tijd waarin ook veel discussie was over het Vlaamse welzijnsbeleid. Er moesten dus keuzes gemaakt worden.

Meer precies ging ik na welke antwoorden er gegeven werden op de centrale vragen *welke rol maatschappelijk weggelegd is voor het (Algemeen) Welzijnswerk en hoe welzijn ingevuld wordt*. Het Vlaamse welzijnsbeleid, dat ook doorwerkt in het Algemeen Welzijnswerk, hanteert een welzijnsbegrip dat welzijn omschrijft als een *volwaardige integratie en participatie in de samenleving*. Om dat te realiseren is een goed voorzieningsstelsel nodig. Algemeen Welzijnswerk is maatschappelijk belangrijk, maar tegelijkertijd ook aanvullend ten opzichte van die *basisvoorzieningen in de samenleving*. Het Algemeen Welzijnswerk wordt structureel ingebed in het zorgaanbod, maar conjunctureel ingezet wanneer mensen integratieproblemen onder vinden. Vandaar ook de uitspraak dat 'het welzijnswerk zichzelf overbodig moet maken'.

Die beleidsvorming is om meerdere redenen interessant. We krijgen namelijk niet alleen een antwoord op de vraag welke maatschappelijke rol het Algemeen Welzijnswerk heeft, maar we krijgen ook op andere vragen in het schema een antwoord. Het gehanteerde welzijnsbegrip gaat er bv. van uit dat het individu drager van welzijn is, wat ertoe leidt dat de subjectiviteit van de welzijnservaring erkend wordt. Tegelijkertijd roept dat een verdelingsprobleem op, want enerzijds wordt aangenomen dat we niet voor een ander kunnen zeggen of zij welzijn ervaart, maar anderzijds worden we geconfronteerd met het feit dat we in een context van schaarse middelen niet aan elke hulpvraag tegemoet kunnen komen. Een goede en rechtvaardige afstemming

tussen zorgaanbod en zorgvraag is dus belangrijk. De voorrang moet gaan naar problemen van maatschappelijke integratie, en de individuele burger moet naast zijn/haar rechten ook de verantwoordelijkheden (leren) zien. Het Algemeen Welzijnswerk moet een professioneel en deskundig antwoord bieden op welzijnsnoden. In de beleidsconstructie van het Algemeen Welzijnswerk worden dus niet alleen uitspraken gedaan over het welzijnswerk als systeem, maar ook over hoe dat welzijnswerk moet werken (het moet toegankelijk zijn en rechtvaardig verdeeld worden) en er wordt een uitspraak gedaan over een bepaalde professionaliteit.

We krijgen als het ware een grammatica te zien, die voorschrijft wat Algemeen Welzijnswerk is en wat het moet doen, die zegt dat welzijn een belangrijk maatschappelijk goed is en hoe we dat moeten nastreven. Dat is belangrijk omdat maatschappelijke keuzes op deze manier gecodificeerd worden, maar het gevaar bestaat ook dat we een aantal vragen nu als afgedaan beschouwen. Als we er bv. van uitgaan dat welzijnswerk welzijn nastreeft wordt het moeilijk om nog na te gaan of en op welke manier welzijnswerk in dat streven ook ongewenste effecten resorteert. Als we ervan uitgaan dat welzijnswerk moet tussenkomen wanneer mensen integratieproblemen ondervinden in de basisvoorzieningen van de samenleving, wordt het moeilijk om nog de vraag te stellen bij dat welzijnsbegrip of bij dat integratiebegrip. Een ander probleem is dat het welzijnswerk eigenlijk voortdurend geconfronteerd wordt met die (stille) normstelling en daar ook een actieve rol in speelt.

3. Hoe bepaalt het welzijnswerk zijn eigen taakstelling?

Dit werd duidelijk in het volgende onderzoeksluik, met de vraag hoe voorzieningen in het Algemeen Welzijnswerk hun taak bepalen. Ze krijgen immers zelf een belangrijke rol toegewezen in de afstemming tussen zorgvraag en zorgaanbod. Dat gebeurt dikwijls via een omgevingsanalyse of een behoefteonderzoek. Het behoeftebegrip is een centraal begrip in de afstemming tussen vraag en aanbod. Hoe eenvoudig de vraag naar de behoeften ook klinkt, toch wordt ze op

verschillende manieren opgenomen. Ten eerste suggereert ze dat er behoeften zijn waar het welzijnswerk nog niet mee aan de slag gaat. Die behoeften moeten gezocht worden, maar wie bepaalt wat een behoefte is en wat niet? Komen we dat te weten door wetenschappelijk onderzoek? Moeten wetenschappers zeggen wat het welzijnswerk moet doen? En wat als die wetenschappers behoeften aanwijzen waarmee het welzijnswerk niet aan de slag wil of kan gaan? En als er al nieuwe behoeften zijn, dan moeten we ons toch afvragen of het behoeften zijn waarmee het welzijnswerk moet werken en of er maatschappelijk middelen voor moeten ingezet worden. En dan is er uiteraard nog de vraag of het om een hulpvraag van cliënten zelf gaat.

Hieruit blijkt dat de grammatica van het Algemeen Welzijnswerk wel een kader biedt om dat welzijnswerk verder te ontwikkelen, maar geen gesloten geheel is. Het is bijna onmogelijk om je alleen maar met de vraag bezig te houden hoe we nu 'efficiënt en effectief welzijnswerk kunnen leveren' zonder geconfronteerd te worden met de vraag of het welzijnswerk nu wel moet tussenkomen in dat soort situaties.

4. Wat doen welzijnswerkers in hun dagelijkse praktijk?

Ook in de dagelijkse hulpverleningspraktijken kunnen we iets gelijkaardigs vaststellen. In het laatste onderzoeksluik verschoof de focus naar wat welzijnswerkers doen in hun dagelijkse praktijken. Ik wilde de eigen logica van de dagelijkse praktijk tot haar recht laten komen en nagaan of en op welke manier de grammatica van het welzijnswerk tot uitdrukking komt in deze dagelijkse praktijk. Concrete hulpverleningspraktijken in het Algemeen Welzijnswerk ontwikkelen zich vanuit de vraag *wat goed handelen is*, maar die praktijk staat in duidelijke verbinding met de vraag naar de *afstemming tussen vraag en aanbod*. De discussie *waarom welzijnswerk nodig is*, keert op een zeer specifieke manier terug in de dagelijkse praktijk, namelijk in het bepalen en bijsturen van de doelgroepomschrijving. De discussie over de spanning tussen beheersing en emancipatie keert terug in de omschrijving van het begeleidingsconcept. In de

wijze waarop met cliënten omgegaan wordt, weerklinkt het idee dat welzijn een subjectieve ervaring is, dat de autonomie van de cliënt moet gerespecteerd worden, maar ook dat welzijn samenhangt met (een gebrekkige) integratie in de samenleving. Tegelijkertijd komt dat welzijnsconcept soms op een gespannen voet te staan met opvattingen over goed handelen. Ook in deze analyse wordt duidelijk dat een grammatica wel bakens uitzet, maar geen receptenboek is voor praktijken. Die discussie wordt vooral gevoerd door de uniciteit van de eigen werking of van de eigen doelgroep te benadrukken, tegenover wat als een te abstracte en te veralgemenende benadering wordt aanvoeld, of ze verzandt in een discussie over hulpverleners tegenover een beleid.

Voorlopig besluit: een grammaticaschema als analyse-instrument om te kijken hoe welzijns-werk werkt

Welzijnswerk is een begrip dat een zeer gevarieerde lading dekt. In die variatie aan praktijken worden verschillende accenten gelegd, die niet toevallig zijn. Het eerder gepresenteerde schema is een analyse-instrument dat kan helpen om praktijken en spanningen in praktijken te begrijpen en te benoemen. Het schema onderscheidt verschillende discussies in het welzijnswerk. Discussies die absoluut verbonden zijn met elkaar, maar niet zomaar tot elkaar te herleiden zijn. Elke discussie maakt gebruik van een eigen logica en van een eigen stijlregister, maar beperkt zich daar niet toe.

Het gaat hier om een dubbel pleidooi. Ten eerste wil ik ervoor pleiten om hulpverleningspraktijk, organisatiebeleid, overheidsbeleid en wetenschappelijk onderzoek als actoren in het welzijnswerk te zien. Dat heeft als consequentie dat niemand buiten de discussie kan gaan staan of zich kan onttrekken aan die vragen. Dat heeft ook als consequentie dat elke actor op zijn handelen kan aangesproken worden. Ten tweede - en dat sluit aan bij het voorgaande - zou ik al die actoren (mezelf inclusief) willen uitdagen om uit te leggen hoe ze zich verhouden tot elk van die centrale vragen en er daarbij vooral niet te snel

van uitgaan dat ze elkaar wel begrijpen. In het welzijnswerk lijken we het namelijk dikwijls over hetzelfde te hebben, maar uiteindelijk hebben we het dan toch over iets anders. Welzijnswerk profileert zich aan de hand van begrippen als sociale rechtvaardigheid, participatie, solidariteit, emancipatie en empowerment. Maar eigenlijk weten we niet zoveel met die begrippen. We weten wel dat ze een ideaal zijn, maar weten niet altijd of de praktijk ook aan dat ideaal beantwoordt.

Het is natuurlijk belangrijk om met gedeelde concepten te werken, maar als we er te veel van uitgaan dat een concept ook een praktijk beschrijft, dan lopen we het risico dat het besef en ook de reflectie over de eigen probleemdefinierende en sociaal-politieke rol van het welzijnswerk verdwijnt. De consequentie van het welzijnswerk opvatten als een sociale praktijk is dat we het zien als meer dan een uitvoerder van doelstellingen die ergens anders geformuleerd worden. Het is meer dan een methodisch antwoord. Daarbij kan dat schema van dienst zijn.

Dit artikel is gebaseerd op het doctoraatsproefschrift "De grammatica van het welzijnswerk. Een onderzoek naar het welzijnswerk als sociale praktijk.", onder promotorschap van Prof. Dr. Maria Bouverne-De Bie. Voor meer informatie kan u terecht bij An.Piessens@Ugent.be

Bourdieu, P. & Wacquant, L. (1992). *Argumenten: voor een reflexieve maatschappijwetenschap* (R. Hofstede, Trans.). Amsterdam: SUA.

Bourdieu, P. (2002). Science, politique et sciences sociales. *Actes de la recherche en sciences sociales* (141-142), 9-12.

Depaep, M. (1999). *Orde in Vooruitgang. Alledaags handelen in de Belgische lagere school*. (1880 - 1970). Leuven: Universitaire Pers.

Giesecke, H. (1990). *Pedagogiek als beroep. Grondvormen van pedagogisch handelen*. Voorburg: De Meerval.

Imelman, J. D. (1990). Ontwikkeling en vooruitgangsgeloof, fictie en relativisme en de cultuurhistorische en kenkritische taak van de pedagogiek. In J. D. Imelman, B. Levering, W. Meijer, K. Mulderij, P. van der Ploeg & B. Rang (Red.), *Cul-*

tuurpedagogiek (pp. 10-30). Leiden/Antwerpen: Martinus Nijhoff uitgevers.

Jamrozik, A. & Nocella, L. (1998). *The Sociology of Social Problems: Theoretical Perspectives and Methods of Intervention*. Melbourne: Cambridge University Press.

Lorenz, W. (1999). *Facing up to history. social work between timeless universalism and contingent particularism*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.

Michielse, H. (1989). *Welzijn & discipline. Van tuchthuis tot psychotherapie: strategieën en technologieën in het sociaal beheer*. Amsterdam: Boom Meppel.

Sewpaul, V. & Jones, D. (2005). Global standards for the education and training of the social work profession. *International Journal of Social Welfare*, 14(3), 218-230.

Vranken, J. & Henderickx, E. (2004). *Het speelveld en de spelregels: een inleiding tot de sociologie* (derde, volledig herwerkte uitgave). Leuven: Acco.

An Piessens*

RUBRIEK JEUGDBESCHERMING EN BIJZONDERE JEUGDZORG

Onderzoek in de Jeugdbescherming en Bijzondere Jeugdzorg

De deelredactie 'Jeugdbescherming en bijzondere jeugdzorg' van Panopticon lanceert een onderzoeksrubriek waarin jaarlijks recent opgestart onderzoek wordt voorgesteld. Er wordt bewust niet gekozen voor een rubriek die de resultaten uit het afgerond onderzoek meedeelt, aangezien daartoe andere en betere tools beschikbaar zijn, zoals onder meer de online raadpleegbare data-bank van het JOP (www.jeugdonderzoeksplatform.be) en het online raadpleegbaar overzicht van de Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg (www.osbj.be).

* An Piessens werkt op de Vakgroep Sociale Agogiek aan de Universiteit Gent als wetenschappelijk medewerker.

De bedoeling van deze onderzoeksrubriek is om actoren die werkzaam zijn binnen de domeinen jeugdbescherming en bijzondere jeugdzorg op de hoogte te houden van de onderzoeksactiviteiten die op dit moment worden ontplooid. Deze informatie laat bijvoorbeeld toe dat wie op nauw gerelateerde thema's werkt elkaar sneller vindt, kan leiden tot nuttige netwerking of activiteiten waarbij de verschillende onderzoeken op hetzelfde thema elkaar ondersteunen of kan de relatie tussen praktijk en theorievorming bevorderen.

Hieronder worden een aantal relevante onderzoeksprojecten beschreven die in Vlaanderen werden opgestart in 2006. In een volgende onderzoeksrubriek zullen dan de onderzoeksprojecten aan bod komen die in 2007 werden opgestart.

De deelredactie beseft dat dit overzicht hoogstwaarschijnlijk niet volledig is. We nodigen onderzoekers of andere actoren dan ook uit om ons op de hoogte te brengen van interessant onderzoek in het domein van jeugdbescherming en bijzondere jeugdzorg.¹

1. De reactie ten aanzien van delinquente minderjarigen in Nederlandstalig en in Franstalig België. Onderzoek naar verschillen in discours en praktijk.

- Voorziene onderzoeksperiode: 01.10.2006 – 01.10.2012

- Onderzoeker: Eef Goedseels

- Promotor: Prof. dr. Geert Vervaeke (K.U.Leuven)

- Co-promotor: Prof. dr. Johan Put (K.U.Leuven)

- Abstract: In de lange aanloop naar een nieuw jeugdrecht werden de tegengestelde visies van Nederlandstalige en Franstalige (politieke) actoren door de media veelvuldig in de verf gezet. Aan Franstalige zijde bleek men voorstander te zijn van een beschermingsmodel en zette men zich sterk af tegen hervormingen die een meer repressieve aanpak mogelijk maken. Aan Nederlandstalige kant op-teerde men voor vergaande hervormingen die het gebrek aan rechtswaar-

¹ Om een onderzoeksproject te laten opnemen in deze rubriek, mail stefaan.viaene@osbj.be